¶ Tractatulus propleumatum Arestotelis multas in naturalib⁹ questiuncu-las admiratione dignas in se continens legentibus multuz iucundus ac vtilis

大正
5. 7. 8
購求

¶ Queritur quare cerebrũ sit albũ. rndetur dupliciter. qz frigidũ est et frigiditas est mater albedinis vt ptz p philozophum Scdo rndetur q ideo vt posset in se recipere similitudines omniũ colorz modo color albus est maxime simplex.

¶ Queritur quare omes sensus sunt in capite Rndetur scom Albertũ. qz ibi est cerebrũ a quo omes sensꝰ dependet et diriguntur Et per consequens omnes spiritus sentire facit vt omnia membra reguntur.

¶ Queritur quare cerebro leso vel corde homo nõ potest euadere mortem. Rndetur q cor et cerebruz sunt membra vitalia et principalia in animalibus ergo ipsis lesis multum timendum est vt haberi potest ex pluribus.

¶ Queritur quare cerebrũ est humidũ. rndetur vt eo facilius recipit impressionẽ quia humidũ faciliter est receptiuũ impressionũ vt ptz de aqua que facile recipit figurã sigilli.

¶ Queritur quare cerebruz est frigidũ Rndet dupliciter Primo vt sua frigiditate clarificet et subtiliat intellectũ hominis. Scdo vt eiꝰ frigiditate temperaretur caloz cordis et hoc est de intentione Arestotelis in libro de animalibus.

¶ Quare habemus vnũ nasuz et duos oculos. Rndetur q visus est magis necessarius homini q̃ olefactus et ergo prouenit ex benignitate nature scz vt si in vno oculo offesio fieret siue destructio q tũc alter maneat et certe videmus q tunc spiritus visiuus ad vnum oculũ dirigitur vt patet in perspectiua communi.

¶ Quare pueri in iuuentute habent magnos oculos et in etate gracilantur Rndetur secundum Arestotelem. ij. de generatione q est propter maximam cerebri humiditatem et ꝓpter hanc causaz etiã pueri sunt multum somnolenti.

¶ Quare oculi nigri de die bene vident et de nocte vero male Rndetur scom Arestotelẽ ꝓpter indigentiam ignis et ꝓpter luminis et humoris in oculis congregationem illuminant humorem glacialem.

¶ Quare oculi glauci de die male videt de nocte vero bñ Rndet p Arestotelez qd glaucedo p se est lucida et spiritus visibiles de die debilitantur et in nocte confortantur

¶ Queritur quare homies habẽt oculos diuersos. rndet per Arestotelẽ qd hoc est propter diuersitatẽ humoz vnde oculi hñt quatuor tunicas et tres humores pma dicit cõsolidatiua que est exterior fortis et piguis Scda dicit cornea ad similitudinẽ cornu et illa est pspicua. Tercia dr vuea ad similitudinẽ vue magne Quarta dicit tela aranea. Sed scom alios oculus cõstat ex septẽ tunicis et tribꝰ humoribꝰ. pmus humor dr albugineus ad similitudinẽ albuginis in ouo Secundus est glacialis. i. glacies similis Tercius est vitrius. i. ad modũ vitri clarꝰ et illa diuersitas hũoz facit diuersitatez

¶ Querit quare homies lusci et monoculi sũt boni ¶ oculoz sagittarij Et quare sagittarij boni cõmuniter claudũt vnuz oculũ Et quare speculantes astra videt vno oculo p cãnos Ad hoc dicendũ est q hec est materia pspectiua secundũ q patet in libro de causis Quia omis vtus vnita fortior est se ipsa dispersa ergo tota virtus visiua dispersa in duobus oculis. vno oculo clauso cõgregat ad aliuz et sic visio in ipo fortificatur et per consequens certius videt vno oculo clauso q̃ ambobus apertis.

¶ Queritur quare fortiter bibẽtes et ridẽtes lacrimãtur Rndet qz dũ bibũt aer inspiratꝰ nõ exit p vocalẽ arteriaz et sic cuz impetu ad oculos dirigit per poros exeundo et sic humores oculoz expellit et isti expulsi adducũt lacrimas.

¶ Quare multũ flentes paz mingũt. rndet p Aresto. qd humidũ radicale lacrime et vrine sũt idẽ et eiusdẽ nature ꝗ vbi fletus multiplicat ibi vrina diminuit Et q sunt eiusdem nature et materie patet in sapore. qz salsa ambo sunt

¶ Queritur quare aliqui habẽtes claros oculos nihil videnti. Rndetur q hoc est ꝓpter opilationẽ neruoz et destructionẽ naz ipsis destructis virtꝰ visiua ad oculum a cerebro

que non caluefiunt qz tale humidũ ab eis nõ egredit vnde cunctis hñt cofectionẽ hmina Sed quãdo euenit quare cunctis nõ caluefiũt nec habet podagra id est infirmitatem pedum Vt dicit Dyocrisis ꝓxta partitula amphorizmorum Rndetur scom Galienũ in commento idem q ca calus dei et ficcata et ficcatus non fuit in cunctis quia certe tetiaciis qui fuerint calorem per omnia membra et calor ipse aperit poros quibus aperis cadent pili.

¶ Queritur quare mulieres no caluefiũt. rndetur. q frigide et dulce sunt et hoc vtq operatur p menstrua pili. nã dulcedo hat mutrimentũ pilis et frigiditas poros cõtrahit vt. ꝛc Rndet q calucies arcetat fuꝑ complexionẽ colericaz ẽ et calida et ficca. et colerici maxime fit fallaces nutra illum verum. Virtus fallax. artices pdigus audax. ergo requiritur a primo ad vltimum q calui sunt fallaces.

¶ Queritur quare ceci naturaliter no caluefiũt Rndetur scom Arestotelẽ q octus by multũ humiditatis et talis humidias que transire cxperet p subtilitatẽ cutis. transit in mutrimentũ lũbricis pilozum et sic raro caluefiunt.

¶ Quare olib? tinctꝰ zingit crinũ erecto. respondet q rpe thinos calor vadit ad interiora ab extrectis? mem bris voles lubricitie cozdi. et sic pozi di quib? pili figuntur clauddẽ ad quã dauliones ꝓquiunt erecto pilos et hoc maxime pz in alib? bstr fcz in pozis et i azis ꝛ in paunib?

¶ De capite

¶ Queritur quare caput bomitis et rotundũ. Rndetur q hoc figura et aptitudo ad capiendũ in se aliquid vt pz per Arestotelem primo de cl. cuꝰ ipsi in se capit quãq lentus vt etam declaratur in ipra materiali.

¶ Queritur quare sit burum. Rndet per Arestotelez. i. hoc quia bomitis cõtinet le bumiditatem pertoto tocius animalis qd vbi Rndetur. Rndet per Arestotelem tertio de generatione Recpondetur secundum Arestotelem tertio de generatione animalis babet certzum bumidũ a quo egredit fudor qui in crines longos pilos et illa et intrino medicorum.

¶ Quare bomines fit longiores crines in capite q̃ alia animalia Recpondetur secundum Arestotelem tertio de generatione animalis babet certzum bumidũ a quo egredit fudor qui in crines longos

¶ Tripdium Zoplemnara Arestotelis.

Aristotelis principe philosophoꝝ pmo metha-physice cuꝰ ca pot redki ratis Quia omne ens naturaliter apetit sua perfectionẽ et finitter conat se assimilare primo enti vtuto et immortali inquantũ potest. f. qz licentia et de perfectione intellectus humani. ergo omes homines naturaliter cupe vtcifcerari. Nuꝰ et alia ratio et. Ma qdqd ens naturaliter apetit fuꝑ vt se perfectare pot in rerũ natura. sed qz omis nodka scientia et de numero bonoꝝ horabilium vt patet primo de ala. ergo naturaliter omis homo cupe vtcifcerari. et ex ꝓcequenti omis ista inquantum intellectus humanus et possibilis et adquirentis. Quamuis igitur quelibet ista sit pictantia magis tamen illa que et nobilior et dominior alis scientiis. sed quia philosophia naturalis contrat materias selectationes vt pz. quarto Ethicoꝝ. ergo pre ceteris ista philosophia vtlicentis et in quirenda Etam ꝓter alias causas Nam pceptis scientia ẽ vtis scientie naturali qz ipa cantat animã ipa fact vtlecitant in hoc scilo. vt dicit Aristoteles in libro de pomo et morte qui cũ mirabili cantat hominem vt ipm pmo cnt vtuto et immortali aliquam laborat. tete cnca in ipa in ratia principis verba Quoꝝ mihi philosophia promittit vt limpore me deo parẽ reddit Liber igit de aliquibus cozpa-libus pceptis de corpe humano et pluribus artificialibus codicibus propleumata collegere Et et primum tale.

¶ Queritur quare inter omia animalia homo by faciem vertus cũli elevata Rndetur multipliciter. Primo Quia et et voluntate ipius creatoris et quamuis illa rrpondio sit vera no tamẽ videtur valida in propositio. quia sic facile et omnia fouere Scdo rndetur quod omnia arrcx opus suum primum facit vtcrius. et pot hoc opus suum multiplicare et sic deus creauit bestia animalia primo. quia hus dedit facẽ de pcedẽs ad terram inclinandam. et secundo